

کشاورزی پایدار و امنیت غذایی

مهندس مسلم ابراهیمی
سرپرست نمایندگی گنبد
شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

۱- مقدمه

امنیت غذایی به مفهوم در دسترس بودن غذای کافی برای همه مردم در هر زمان و مکان و ایمنی غذایی به معنای عاری بودن از هرگونه آلودگی میکروبی یا شیمیایی می باشد، این دو واژه بسیار مهم و کاربردی می باشند بطوریکه دولتمردان و متخصصان تغذیه و بهداشت در برنامه های توسعه ای خود، این دو مهم را در اولویت اول قرار داده اند. امنیت غذایی وقتی تحقق می یابد که غذای سالم و کافی در سید خانواده ها بصورت صحیح طبخ شود و عناصر غذایی ضروری سالم به سلولهای بدن برسد، چرا که همیشه گفته شده است عقل سالم در بدن سالم فعال خواهد بود.

۲- آینده امنیت غذایی

پیش بینی می شود تا سال ۲۰۵۰ میلادی جمعیت جهان به ۹ میلیارد نفر برسد، بنابراین مجبور خواهیم بود، دو برابر میزان کنونی تولید غذا نماییم، تا امنیت غذایی داشته باشیم. رسیدن به این میزان تولید مستلزم رفع موانع زیادی است که می توان به محدودیت زمینهای کشاورزی، آب، قیمت حامل های انرژی، افت سرمایه گذاری در

وابسته است.

۲-۲- چالش دوم

یکی از مهمترین دلایل مرگ و میر مردم جهان، سوء تغذیه ناشی از فقر است، اما دلایل دیگری که سوء تغذیه مردم جهان را تحت تاثیر خود قرارداده است، عدم وجود تعادل در رژیم غذایی مردم می باشد. امروزه بسیاری از بیماریها از قبیل چاقی، قلبی و عروقی و دیابت پیامد عدم تعادل تغذیه ای می باشد، که یکی از مباحث اصلی بهداشت عمومی، در کشورهای صنعتی جهان گردیده است.

۲-۳- چالش سوم

سومین عامل مهم در امنیت غذایی جهان، تخریب محیط زیست و طبیعت می باشد. تخریب محیط زیست و طبیعت طی فعالیتهای بشری مانند، فرسایش خاک، آلودگی آب و خاک، تولید گازهای گلخانه ای و نابودی تنوع زیست محیطی، روز به روز تشدید می شود که منجر به تهدید محصولات غذایی جهان شده است.

۳- راهکارهای موثر بر تامین امنیت غذایی

بخش تحقیقات کشاورزی و افزایش ضایعات در محصولات کشاورزی و غذایی اشاره نمود. بررسی مشکلات غذایی امروزه نشان می دهد که در آینده باید با منابع کمتر، غذایی بیشتری تولید کنیم، بنابراین توسعه و رشد پایدار در کشاورزی مهمترین و موثرترین عامل موفقیت در تغذیه جهان آینده می باشد. توسعه کشاورزی پایدار دارای موانع و چالش هایی است که به سه مانع مهم اشاره می شود.

۲-۱- چالش اول

افزایش جمعیت جهان باعث افزایش گرسنگی خواهد شد. جمعیت دارای سوء تغذیه در حال حاضر بیش از ۸۵۲ میلیون نفر است که تا چند سال آینده به یک میلیارد نفر خواهد رسید. یکی از دلایل افزایش جمعیت گرسنه، افزایش قیمت غذا، ناشی از بحران مالی بوجود آمده می باشد. بحران مالی سبب کاهش قیمت محصولات کشاورزی و تجارت در این بخش گردیده است. آمار فائو نشان می دهد که ۹۶۹ میلیون نفر از مردم جهان کمتر از یک دلار در روز درآمد دارند و بقاء سه چهارم آنها به فعالیتهای کشاورزی

۳-۱- اصلاح الگوی مصرف

برای تامین امنیت غذایی لازم است نحوه مصرف مردم تغییر نماید تا از ضایعات ایجاد شده جلوگیری گردد. شاید ارزیابی و سهولت دسترسی به نان باعث حجم بالای ضایعات نان می شود. سنتی و قدیمی بودن سیستم های آبیاری و عدم استفاده از تکنولوژی های جدید در آبیاری میزان اتلاف آب آبیاری را افزایش داده است. سیستم های غلط آبار داری، عدم توجه به اصول به زراعی نوین و سیستم های قدیمی بسته بندی مواد غذایی، سبب فسادپذیری بیشتر در محصولات غذایی می گردد.

۳-۲- افزایش سرمایه گذاری و حمایت از بخش کشاورزی

گرسنگی کرامت انسانها را به خطر می اندازد و مانع پیشرفت اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جامعه می شود. افزایش سرمایه گذاری و حمایت از بخش کشاورزی باعث فعال تر شدن این بخش و در نهایت تولید مواد غذایی کافی و سالم برای همه مردم خواهد شد. قانو در این زمینه در سطح گسترده با کشورهای جهان همکاری دارد و پروژهای بسیار زیادی در تمام بخش های وابسته به تولید غذا با کشورهای عضو انجام می دهد. هدف از این

مشارکت تهیه و تدوین چارچوبی در جهت توسعه کشاورزی پایدار و کمک به کشورهای عضو آکو از جمله ایران می باشد و در همین راستا کمک های اضطراری به نیازهای ضروری و فوری کشورها در حوادث غیر مترقبه چون زلزله، سیل، خشکسالی و آنفلوآنزای مرغی انجام داده است.

۳-۳- کاهش ضایعات در بخش کشاورزی

یکی از عوامل اصلی خروج مواد غذایی از چرخه مصرف، ضایعات محصولات غذایی و اتلاف آنها می باشد. در حال حاضر گاهی گزارشات نشان می دهد ۳۵ درصد از محصولات کشاورزی در ایران در مراحل گوناگون (قبل و بعد از برداشت و حین انبارداری) هدر می رود. این مقدار می تواند غذای ۱۵ تا ۲۰ میلیون نفر را تامین کند که قابل تامل است. بطور کلی ضایعات کشاورزی عمدتاً بعد از برداشت در مراحل جابجایی، حمل و نقل، انبارداری، فرآوری، خشک کردن و ذخیره سازی اتفاق می افتد. با رعایت اصول فنی و بکارگیری تکنولوژی های جدید در مراحل مختلف می توان این ضایعات را به حداقل رساند و محصولات سالم بیشتری را وارد فرآیند مصرف مردم کرد.

منابع:

۱. حقوقی، م. ۱۳۷۷. امنیت غذایی، آب و توسعه. شماره ۳ و ۲، صفحات ۴۵-۵۷.
۲. رکنی، ن. ۱۳۷۲. اصول بهداشت مواد غذایی. چاپ اول، دانشگاه تهران.
۳. سهرابی، ع.، اختری، م.، شریفی، ن. و رسولی، م. ۱۳۸۱. بررسی و شناسایی وضعیت ضایعات محصولات کشاورزی، صنایع غذایی و چگونگی بهره وری آن در استان همدان. سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان همدان.
۴. کلاتری، ع. ۱۳۷۳. امنیت غذایی، ابعاد جهانی و ملی، اقتصاد کشاورزی و توسعه. سال دوم، ج ۶.
۵. سایت سازمان خواربار و کشاورزی فائو.

پرسش و پاسخ

سوال ۱:

نظر شما در خصوص ورود به حوزه های فعالیتی جدید زود بازده برای شرکت توسعه کشت دانه های روغنی چیست؟

نظر جناب آقای مهندس حقوق، رئیس نمایندگی استان قزوین

۱. در حوزه تحقیقات، سفارشی کردن طرحهای تحقیقاتی و آمادگی برای اجرای انواع طرحها در حوزه دانه های روغنی و غیر روغنی.

۲. بحث فروش کنجاله به دامداری های مستقر در حوزه فعالیت دفتر قزوین یا سایر نمایندگی ها.

۳. دفتر محترم مرکزی با ارتباط با کارخانجات، روغن های خوراکی تهیه و دفتر قزوین آمادگی داشته تا از طریق اتحادیه های تعاون روستایی نسبت به فروش به افراد و سازمانها اقدام نماید. البته شرایط فعالیت در این امر در استان قزوین فراهم است.

نظر جناب آقای مهندس خلخالی، کارشناس مجتمع تحقیقات کارپردی و تولید پدر

یکی از چالشهای اساسی در روند فعالیت شرکت، اینستایی در گذشته و نبود تفکر پویا با شکل گیری گوناگونی های جدید به وجود آمده و نوین در عرصه های مختلف بوده است. عدم پیوند و سازگاری با تغییر ماهوی و ذاتی محتوم در دوران فعالیت شرکت با تغییرات ایجاد شده به منظور بقا و ادامه همان روشهای مرسوم و ناکارآمد، بدون در نظر گرفتن شرایط حاکمیتی جدید در ستاد وصف، زمینه برای به وجود آوردن شرایطی را

فراهم کرد که امروز شاهد آن هستیم. لذا نیاز به یک واکاوی دقیق و با نگاه از خارج حوزه در مورد روند فعالیتهای شرکت احساس می گردد. وجود امکانات سخت افزاری شرکت می تواند شرایطی را جهت ایجاد انگیزه به منظور فعالیتهای جدید فراهم نماید. در وهله اول، لزوم ورود شرکت در عرصه فعالیتهای کاری جدید باید در فرآیند عملیاتی شرکت قرار گیرد. در حال حاضر تشکیل کمیته کار، از اولویتهای شرکت است. اعضای کمیته باید از نیروهای با تجربه شرکت حسب مناطق و شرایط جغرافیایی تشکیل و همچنین از مشاوران اقتصادی مجرب با دیدگاه کارآفرینی استفاده گردد. با توجه به نوع فعالیت شرکت و پرسنل موجود، عمده فعالیت شرکت با عنایت به اصل ۴۴ و واگذاری امور به بخشهای غیر دولتی به اخذ فعالیتهای در قالب قرارداد به عنوان کارهای سفارشی حسب شرایط هر منطقه و امکانات موجود، بایستی نسبت به پیگیری جهت دریافت اینگونه فعالیتهای اقدام نمود. در حال حاضر فعالیتهای دو وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و سازمانهای مشوعه آنها که عمده فعالیتهای اجرایی خود را در قالب قرارداد به بخشهای غیر دولتی واگذار می نمایند اقدام نمود.

الف- طرح افزایش راندمان تولید در واحد سطح در مناطقی که به عنوان پایلوت در نظر گرفته می شود که اینگونه طرحهای زراعی هر ساله براساس بودجه در نظر گرفته شده به شرکتهای خصوصی طی قرارداد واگذار می گردد.

ب- طرح آمارگیری از سطوح کاشته شده و سبز محصولات زراعی در

قالب قرارداد که این فعالیت نیز هر ساله انجام می گیرد.

ح- بازرگانی فعالیتهای غیر دانه های روغنی با توجه به شرایط جغرافیایی وامکانات پرسنلی وسخت افزاری مناطق که در این رابطه هم می توان در عرصه خرید، ابارداری و فروش محصولات اقدام و حتی در بعضی از محصولات که قابلیت بسته بندی، نگهداری و سپس عرضه را دارند با توجه به برند شرکت، اقدام به این فعالیتهای نمود.

د- ورود به عرصه تولید و خرید بذور غیر دانه های روغنی به ویژه غلات و حبوبات که از فعالیتهای زود بازده با توجه به امکانات شرکت می باشد.

سوال ۲:

در صورت ایجاد شرایط مناسب، کدامیک از نمایندگیها و مناطق تابعه قادرند در خصوص ورود به فعالیتهای جدید زود بازده ورود نمایند. نوع فعالیت را ذکر نمایید.

خواهشمند است نظرات خود را از طریق اتوماسیون برای مدیریت محترم امور تحقیقات، پدر و آموزش ارسال نمایید تا در شماره بعدی خبرنامه در بخش پرسش و پاسخ درج گردد.